

Példátlan botrányok, tizezrek tüntetése közben zajlott le Szomori Dezső darabjának előadása a Nemzeti Színházban

A Nemzeti Színház történetében példátlan izgalmak közben érkezett el Szomori Dezső *Naggyasszony* című darabjának érthetetlenül műsorra tűzött följújtása. A keresztény társadalom az utolsó pillanatig nem hitte, hogy ezt az oktalan és szükségtelen provokációt valóban a végsőkig fogják vinni, Budapest keresztény népe bizott abban, hogy a Nemzeti Színház igazgatója, Hevesi Sándor, ha csak az utolsó pillanatban is, de jobb belátásra tér és megkíméli a Nemzeti Színházat egy olyan szégyenteljes botránytól, amilyen még sohasem ejtett csorbát az ország első színházának presztizsén. Nem így történt. Pénteken délután már nyilvánvaló volt, hogy az előadást valóban megtartják és a rendőrkardok védelme alatt szembeszállnak a felgerjedt keresztény magyar közvélemény hatalmával. Az események, amelyek ennek nyomán támadtak, épp olyan felejthetetlenek, mint amennyire példa nélkül állók: órákon át tartó vad tumultus a Nemzeti Színház környékén lévő utcákban, rendőrrattakok kelték Hevesi Sándor elhatározásának nyomában és míg bent a színpadon Szomori Dezső zagyva mondatait szavalták a színészek, kint az utcán le gázolt asszonyok sikongtak, eltaposott magyar fiúk vergődtek fogcsikorgatva a rendőrlovak patái alatt, és bent a nézőtérén is botrányos és emlékezetes jeleneteknek voltunk szemtanúi.

Ezek a példátlan események intő tanujelei annak, hogy a Nemzeti Színház vezetősége a keresztény közvélemény provokálásával valóban tulment minden ésszerű mértéken és ezzel olyan erős ellentállást támasztott, amellyel mindenképpen számolni kell. Az illetékes tényezőknek a péntek esti események után meg kell értenie, hogy az egész társadalom fellázadását nem lehet rendőrkardokkal lecsillapítani, hogy ezt a szerencsétlen és

szükségtelen provokációt nem lehet a végtelig vinni. Az első, viharos előadás után senki se várhatja be nyugodt hideg vérrrel a másodikot, és ha a Nemzeti Színház igazgatósága magától nem jött rá erre, a kultuszkománynak kell közbelépnie, még pedig nem ukázokkal és rendőrcsapatokkal, hanem a további előadásokat betiltó határozott utasítással. Ha ez nem történik meg, a következőkért senkinek vállalja a felelősséget. A mostani napokban, amikor a numerus clausus törvény lerombolására indított támadás is fokozottabb mértékben ingerli a keresztény közvéleményt, a további provokációt semmiképpen sem szabad megengedni.

Pénteken este a Nemzeti Színház körül összegyülekezett tüntetőtömegek látták, hogy nem nyilvános előadás, hanem, ugyszólván, zártkörű estélyt rendeztek a színházban oda-bent. A magyar nemzet első színháza előadást tartott, amelyre nem juthatott el mindenki, amelyre arcok és gomblyukba tűzött jelvények után válogatták meg a közönséget és nem engedték be azokat, akiket keresztény nemzeti gondolkodásu magyaroknak néztek. A péntek esti tüntetőtömeg látta, hogy a Nemzeti Színháznak egy előadását, egy munkanapját, ugyszólván, elrabolták a magyarságtól, amely ezt a színházat fertartja és feláldozták azért, hogy a színpadon és a nézőtérén egy arra mindenképpen méltatlan idegent ünnepeljenek. Ezt a kihívást semmiesetre sem szabad megismételni és ha szombaton a Nemzeti Színház igazgatósága mégis megkísérli a Szomori-darab második előadását, egészen kétségtelennek látjuk, hogy az ifjuság és az egész keresztény közvélemény felháborodása még a pénteknél is élesebb formában fog megnyilatkozni. Ezt a megnyilatkozást bevégni, vagy éppen provokálni senkinek sem szabad, akiben van egy csöpp felelősségtudat.

Ostromállapot a Nemzeti Színház környékén

A Nemzeti Színház párhuzamosan izgalmak között készült péntek esti előadására, Szomori Dezső *Naggyasszony* című darabjának repri-zére. A színház és egész környéke már jóval az előadás megkezdése előtt szokatlanul mozgalmassá vált; félhat óra tájban hatalmas rendőrcsapatok vonultak fel a Rákóczi-uton, a Blaha Lujza-téren és a környező utcákban. Egy erős rendőrosztalag, Radák György és Barna Béla rendőrfőtanácsosok, valamint Toipel István rendőrfőfelügyelő vezetése alatt, a színház főbejárata előtt foglalt helyet, mellettük egy szakasz lovasrendőr helyezkedett el. Az egész színházat rendőrök vették körül, minden bejáratnál három-négy rendőrt helyeztek el. A Rákóczi-uton és a Nagyköruton föl-alá erős őrszolgák cirkáltak, a mellékutcák torkolatában is lovasrendőrök helyezkedtek el, különböző pontokon, mint az Emke saroknál, az Akácfa-utcában és másutt, tartalékcsoportok vonultak fel.

Ugyanebben az időtájtban a gyalogjárók is feltűnően megélnékül a forgalom. A színház körül, a Blaha Lujza és a Rákóczi-uton mind nagyobb lett a tolongás. Lassankint hatalmas tömeg gyülekezett össze a Nemzeti Színház környékén, legnagyobb részét mind sápadt arcú, kopottruhás fiatalemberek, gomblyukaikban a trianon-jelvényel, vagy piros-fehér-zöld rozettával, ezer és ezer diák és diákleány, de igen sok idősebb embert is lehetett látni a tömegben. A színház főbejárata előtt hét óra tájban már százakra menő tömeg állott. A csoportot rendőrök vették kö-

rül, felhívták az embereket, hogy mutassák fel a belépőjegyeiket, akinek nem volt jegye, azt elküldték és próbálták szétszlatni a tömeget, de különösebb siker nélkül. A főbejárata előtt mind többen gyűltek össze és mind sűrűbb lett a tömeg az egész környéken. Blaha Lujza-téri szobrot hét órára már egész néparadat fogta körül, amelynek első sorai már egészen az ott elhelyezkedett rendőrosztalag emberei mögött tolongtak. A Rökk-Szilárd-utca, Gyöngygyök-utca és Akácfa-utca bejárói csak úgy feketéltettek a tömegtől, amely egyelőre csendben, szótlanul állott és figyelte a fel-alá vágató lovasrendőrsztagokat.

A hangulat eleinte még szinte kedélyesnek is látszott. A rendőrök mosolyogva biztatták a fiatalembereket:

— Méltóztassék tovább menni. Itt nem szabad gyülekezni.

— De itt van randevunk, — felelték nevetve a fiatalemberek, amire a rendőrök is elnevettek magukat.

— De miért nem tizenegy órára randevuznak? — érdeklődtek még egyszer, azután mentek tovább és hagyták a tömeget szaporodni.

A színház bejárói szokatlanul soká zárva maradtak. Elmult hét óra és még nem bocsátották be a közönséget a nézőtérre. Végre negyednyolckor megnyiták a főbejárata ajtóit. Azok, akiknek jegyük volt, azok előfurakodtak a tömegtől és három-négyszeres igazoltatás és jegyfelmutatás után bevonultak az előcsarnokba. Néhányan mások is megpróbálták atánuk tolongani, fiatalemberek, akik nem juthattak jegyhez a pénztáraknál. Fialat arcu nemzeti jelvényeket viselő emberek erre az előadásra nem adtak jegyet a Nemzeti Színház pénztárainál. A rendőrök visszalök-dösték a tolongókat, amire némi kavargás és zugás támadt. Egy páran protestáltak és panaszkodtak, hamarosan elhangzott néhány éles fütylészó és egybár hangos kiáltás is:

— Mondjon le Hevesi! Abcug Szomori!

Az első rendőr-attak

A főbejárata előtt álló rendőrtisztek nyom-ban intézkedtek, a lovasrendőrök első sora megindult előre. A főbejárata elől eltereltek a tömeget és kezdték hajtani maguk előtt a Népszínház-utca felé. Rettentő tumultus, láрма és sikoltozás támadt erre. A Blaha Lujza-téren állók a rendőrlovak elől menekülve, belerohantak a Népszínház-utca torkolatánál álló tömegbe és azt is magukkal ragadták, a lovasrendőrök vágatva rohantak utánuk. A kavargás és láрма leirhatatlan lett. Száz és száz sip hangja sivitott, asszonyok sikoltoztak, a menekülő tömeg lábai dobogtak a kövezeten. Az összetorlódtott tömegben sokan felbuktak, fiatal lányok, idős asszonyok estek keresztül egymáson és a rendőrlovak keresztülrobogtak rajtuk. A tömeg abcugolva, fütyülve futott szét a rendőrök elől, akik egészen a körüteg haladtak előre, azután oldalt fordultak és a köruton álló tömeget kezdték szétszlatni.

Majdnem ugyanekkor megindultak a lovas- és gyalogosrendőrök az Akácfa-utca közönsége ellen is, amely felháborodott lármával, tiltakozással és fütylészóval kísérte a színház tulsó oldalán dübörgő rendőrrattakot. Az Akácfa-utca-ba is rendőrök vágat-tak be, maguk előtt kergetve a védtelen menekülőket százaik. Ezzel megkezdődött a küzdelem a rendőrség és a tömeg között, amely tartott több mint három órán át, minden eredmény nélkül. Az első rendőr-attak után, ugyanis, alig mult el néhány perc és már újból sűrű tömeg nyüzsgött

A nézőtérén gyülekeznek a közönség

A rendőrkordon mögött ezalatt mind többen vonultak be a bejárókra át a nézőtérre. Egymásután érkeztek az autók, magánkocsik, melyekből a bank- és pénzügyvilág kitűnőségei, a Lipótváros és Terézváros legismertebb alakjai szálltak ki és indultak helyek felé. A pénztárakat egyáltalán ki sem nyitották, minden falon ott lógtak a táblák, hogy minden jegy eladva. A páholy-sor, a földszint és az emelet félnyolcra meg is telt zsúfolásig, a karzat azonban meglepően üres maradt. Üres volt a karzati ülőhelyek jórésze, az állóhelyen pedig egy-két embert lehetett csak látni, szinte elveszve a

Gallér

legdiva'osabb dupla lehajtó formában,
kipróbált kiváló minőség

90 fillér

Nyakkendő 1-50, 2-50, 3-50
bőséges választékban

Gamasni elsőrendű filzből 4-
Nadrágtartó 5-
eredeti francia és Guyot-gyártmány

Zsebkendő 12- , 18- , 24-
kiváló minőségben, tucatja

Gólya Áruház

szemben a Teréz-templommal
Nagymező-utca 2, Király-utca 52,
Vámház-körut 16.

a Nemzeti Színház falai körül. Az egyik utcasarkon szétvert tüntetők boszorkányos gyorsasággal gyűltek össze a szomszéd utcasarkon és még nagyobb elkeseredéssel hirdették újból a keresztény közvélemény felháborodását.

A tüntetés mind elkeseredettebbé válik

Kint a színház körül az utcán ezalatt mind nagyobb lett a kavargás és a láрма. A szétszórott tüntetők percek alatt újból összegyülekeztek, a lovasrendőrök zár sorai is felbomlottak az ide-oda nyargalásban, az egyesével, kettesével szétkalandozó rendőröket sűrű embertömeg fogta körül. A mellék-utcákból szakadatlanul áradt a tömeg a Blaha Lujza-térre és a Rákóczi-utca és a hullámzó rendőrkordon sem tarthatta már távol az embereket. A hangulat mind iz-zóbbá vált, az egyik pillanatban az egyik sarokról hallatszott vészes sipolás, kiáltó-zás és a rendőrlovak patkóinak csattogása, a következő percben már a másik sarkon bomlott meg a tömeg és menekült rémült kavargásban az utánavágató lovasrendőrök elől.

A Népszínház-utca torkolatánál percekig valóságos dulakodás folyt. A színház mellett a járdán egy rendőrtiszt állott, aki szinte elvakultan csapkodott maga körül kardjának lapjával. *Egy fiatal diákgyereken úgy vágott végig a karddal, hogy a penge kettétörtött és a vége szikrázva repült az utca tulsó oldalára.* A kavargásba belekerült gyanutlan sétálók rémülten menekültek. A rendőrök egymásután vezettek elő a tömegből, gallérjuknál fogva, egy-egy férfit, sőt egy-egy nőt is. A gyenge testű, vézna fiatalemberek nyugodtan, minden ellenállás nélkül türik a hatalmas rendőrmárkok szorítá-

sát. Néhányan a színészbejárón át bevezet-tek a Nemzeti Színház belsejébe, de ezek közül a legtöbbet igazoltatás után elbocsátot-ták. A többieket kivitték a Blaha Lujza-térre, ahol beállították őket a rendőrök közé és ezeket valamennyiüket előállították a főkapitányságra.

Félnyolc óra után néhány perccel két hatalmas teherautó érkezett a színház elé, ujjabb rendőrszakaszokkal megrakva. Nyom-ban utána még egy szakasz lovasrendőr is érkezett a karhatalom megerősítésére. A tö-meg éles fütylészóval és kiáltással fogadta a rendőröket, amire lovasattakok indultak. A Népszínház-utca-ból, a Rökk Szilárd-utca be-járatából és az Akácfa-utca felől vad roha-nással menekültek az emberek. A Nagy-körutról ujjabb rendőrsztagok jöttek velük szemben, összevissza kavarták a tömeget, amely már azt sem tudta, hogy merre meneküljön a veszedelmesen csattogó patkók elől. A Tehnológia lépcsőin százakra menő tömeg zsúfolódott össze, mások lefelé menekültek a Rákóczi-uton. A rendőrök utánuk vágattak. A járdákon mindenütt rendőrlovak gázol-tak végig, a Tehnológia előtt szorongó töme-get minden oldalról körülvették és kiáltozva, kardlapozva próbálták szétszlatni a töme-get.

Abcug Szomori! Abcug Hevesi!

Még izgalmasabb jelenetek játszódtak le az ut tulsó oldalán, a Posch-féle vendéglő előtt. Az ittállódogalók közé benyomult egy lovas-rendőr, akit a tömeg pillanatok alatt körül-fogott, néhányan kezet emeltek a rendőrré, jobbról-balról megfogták és már-már úgy lát-szott, hogy kiemelik a nyeregből. Egy rend-őrtiszt kivont karddal ugrott a szorongatott rendőr segítségére, a többi lovasrendőrök is kardot rántottak és kardlapozva, szikrázóva kergették szét a tömeget, amelyből többeket elfogtak és átkísértek a Tinódi-szobor előtt álló rendőrkordonhoz. Előállították a többi közt egy idősebb embert is, aki annyira elragadtatta magát, hogy botjával végigvág-

Reuma
köszvény, csusz

Ischias és minden meghűlésből eredő izületi- és idegfájdalomnál a

REPARATOR

biztos hatás.

Ára P. 60. minden
patkóba, a legjobb fő-
raktár. Árjegyet egy-
szerint Budapest
VIII. Csalán u.

Málnási Mánia - Forrás

természetes alkalikus sós savanyuvíz
a legjobb nyálkaoldó gyógyszer!
Gyomorégést azonnal megszünteti!

Vezérképviselőt:
Domus r.-t., Budapest, V., Nádor-utca 34.
Telefon: 212-10. Telefon: 242-10.

Mindenütt kapható!

az egyik rendőrlovon, amely fent a járdán gázolt a tömegben.

A környékbeli kávéházak és vendéglők ablakaira lehúzták a vasredőnyöket, a helyiségek kiürültek, az utca azonban a rendőrök minden erőfeszítése ellenére sem tisztult meg. A színház körül mindenütt sűrű sorokban hömpölyögtek az emberek. Nyugodtan, zavartalanul vonultak újra és újra fel a színház körül a tüntetők. Békésen haladva a járdán, vagy az uttesten egymás után, hogy azután pillanatok alatt kitörjön itt vagy ott a kavargás, a füttyszó, az abcug-kiáltás és éljenzés. Az ember alig vette észre és máris újból a legnagyobb kavargás központjában volt. Nem látott senkit, aki kiabált, vagy sípolt volna és mégis velőtrázó sivitások kavargottak a levegőben és száz torokból hangzott az elkeseredett kiáltás:

— *Abzug Szomor! Le a zsidókkal! Mondjon le Heves!*

A Nemzeti Színház hátsó frontján, az öltöző-helyiségek ablakai mögött, ott tolongtak mind a színészek, akiknek éppen nem volt dolguk a színpadon. Parókás fejek sápadt arcok látszottak az üvegtáblák mögött, a színészek megdöbbenve figyelték a tüntetést. A színészbejárátnál összeverődött ifjuság kalaplengetve köszöntötte a színészeket és hangosan éljenzte Bakó Lászlót mire az öltözőablakokból egyetértő intégetés felelt.

Benn a színházban a nézőtér tüntetőleg ünnepli Szomorit és az előadást

Bent a színházban ezalatt tovább folyt az előadás. Meg kell állapítani, hogy meg-

lehetősen bizonytalanul, tétovázva indult a játék. A színészek szemmel láthatólag idegesen, kedvetlenül és nyugtalanul jelentek meg a közönség előtt, az első jelenetek alatt még szinte teljes volt a kapkodás. Az előadás bizonytalanságát csak növelte a kórusnak hirtelen támadt tüntetése, amelyet a nézőtér észre sem vett, a színpadon azonban annál inkább érezhető volt. Mindjárt az első jelenetekben szerepel a kórus, amely egy dalt énekel Szomori Dezső eredeti szövegével. A kórus saját érzelmeinek kifejezéséül ezt a szöveget sokkal értelmesebb és lendületesebb sorokkal helyettesítette a következőképpen:

*Félre az utból ur, paraszt,
Itt jön, mi jó, bár nem malaszt.
Főtt potyka, nyelv és turultojás,
Belül verés, a szíve más.
Sült jégeső, tavalyi hó,
Hahó, hahó, hahó, hahó!
Sült jégeső, tavalyi hó,
Hahó, hahó, hahó, hahó!*

Az első felvonás alatt a földszinti közönség többiben nyitászini tapsot rendezett, elsősorban azoknál a mondatoknál, amelyekben a Nagyasszony költője a magyar erényekről beszél. A felvonás végén elemetáris erővel zugott a taps, a földszint és a páholyok közönsége felállva tapsolta a színészeket és Szomori Dezsőt, aki sötét zakóruhában, sápadtan és felszegen jelent meg a függöny előtt.

Amint a taps gyengülni kezdett, az erkélyen és a karzaton néhány füttyszó hangzott el. A detektívek és rendőrök pillanatok alatt közrefogták a tüntetőket, amire a magasabb régiók megint elcsöndesedtek.

Büzbombák a Nemzeti Színház nézőterén

A második felvonás két képe ugyanilyen hangulatban folyt le. A közönség minden lehető képzelhető alkalmat felhasználva arra, hogy Szomorit és az előadást ünnepelje, minduntalan nyitászini tapsok zúgtak, az első kép végén, de különösen a felvonás után, hosszú percekig tapsolt a nézőtér. Szomori újból megjelent a függöny előtt és hajlongva köszöntötte meg a tapsokat, azután a közönség elcsendesedett és megindult a kijárási felé. Ebben a pillanatban következett be azután az est legbotrányosabb jelenete.

A másodikemeleti erkélyre vezető ajtót hirtelen nagy robajjal felszakította valaki és az ajtóban álló jegyszedőket és rendőröket félreléve, egy fekete haja, komortekintetű fiatal ember rohant le a lépcsőkhöz a korlátig. A nézőtérben sokan felismerték, itt is, ott is hallatszott a neve, amint elküldték: *Zsabka Kálmán. A korlátnál előrehajolva, két apró csillogó holmit hajtott le a nézőtérre. Két üvegcse repült kezéből a földszintre, egyik a földszint második sorának legelső székében ülő idősebb kopasz ember tarkójára esett és ott széttört, a másikkól pedig már röptében szikrázva folyt szét valami átható, erősszagu folyadék. Ez az üveg a hatodik, vagy hetedik széksor mögött esett le és törött szét hangos csörömpöléssel. A nézőtérben pillanatok alatt átható erejű, fojtó szalmiákszeszillat terjedt el. Némi izgalom támadt, egy-két nő felsikoltott, a férfiak felugráltak, de hamarosan meg-*

Az utcán az előadás végéig tartott a tüntetés

Kint, a Nemzeti Színház környékén, tíz óráig tartott a meg-megújuló tüntetés. A lovasrendőrök állandóan szorították le a járdákról a hullámzó tömeget, de a tüntetők a mellékutcákon eltűntek és a színház másik oldalán ismét előkerültek, hatalmas kiáltással, füttyszóval és hujjazzással. A rendőrök nem tudták megtisztítani a Nemzeti Színház környékét, mert a tömeg hol itt, hol ott kezdett újabb tüntetést, de nagyon ügyelt arra, hogy a Nemzeti Színház valamelyik sarkán ismét akcióba kezdessen és hangosan dokumentálhassa ellenszenvét és haragját a Nemzeti Színház zsidó szerzőjével szemben. A színház környéke még tíz óráig is a hadiállapot képét mutatta a tolongó, zsvajgó tömeggel, a rendőrlovak patkócsattogásával, a meg-megújuló ordítóással és füttyszóval, amely sehogy sem akart megszűnni. Közben állandóan feltűnt egy-egy fiatalember, akit gallérijánál fogva ragadtak magukkal a rendőrök. Egy fiatalembert lovasrendőrök nekiszorítottak a villamosnak, amely alaposan összetört. Közben hangos derültséget váltott

ki az a hír, hogy az első ember, akit a rendőrök elfogtak, *egy amerikai állampolgár volt.*

Tíz óra után, amikor már közeledett az előadás vége, a rendőrök erőteljesebb akcióba kezdtek és félórát tartó hajtóvadászattal sikerült a tömeget kiszorítani a színház környékéről, a körutól és a Rákóczi-utról a környező mellékutcákba. A színház környékét kordon zárta el mindenfélől, de a tüntetők nem mozdultak és a rendőrkordon mögül néztek farkasszemet az egyenruhás emberekkel. Még hosszú háromnegyed óra telt el így, aránylagos csendben, míg végetért az előadás. Akkorra már a Nemzeti Színház környéke egészen tiszta volt a tüntetőktől, a főbejárat előtt körülbelül száz lovas és gyalogos rendőr állott, a Rákóczi-uton és a köruton végig hatalmas gyalogos és lovasosztagok. A közönség rendben hagyhatta el a színház épületét, csak a távolból morajlott a tüntetők lármája. A színészbejáró körül így is nagyobb tömeg gyűlt össze rendőrökből, újságírókból és színészekből. *Hevesi Sándor* az elsők között hagyta el a színházat és nem tudni, miért,

de nagyon meglegedett arckifejezéssel lépett ki a kapun. *Bajor Gizi* autóval jött érte, hogy baj nélkül elszállítsa az igazgatót Thália templomáig. Szomori Dezső egy négyedóra mulva távozott, tízenegy órára teljesen végetért a tüntetés a színház körül.

Szombaton még nagyobb arányú tüntetésre készül az egyetemi ifjuság

Hevesi Sándor igazgató — mint ismeretes szombatra is a Nagyasszonyt tüzte másorra a Nemzeti Színházban. Hogy a darab második előadása hogyan fog sikerülni, azt még senki sem tudhatja, de az bizonyos, hogy a rendőrség még nagyobb arányú készültséget rendelt el szombat estére, ha a darabot nem veszik le a műsorról. A rendőrségnek ugyanis tudomására jutott, hogy az egyetemi ifjuság még hatalmasabb arányú tüntetésre szánta el magát, sőt a budapesti egyetemi hallgatókon kívül Szegedről is, Debrecenből is diákok jönnek a fővárosba, hogy tüntessenek Szomori Dezső szerencsétlen darabja ellen. A Nagyasszony első előadására alig adtak ki jegyeket, az egyetemi ifjuságnak azonban sikerült a második előadásra a jegyek igen tekintélyes részét megszereznie és így a szombati előadásra még a pénteknél is nagyobb tüntetésre és botrányra van kilátás. Az egyetemi ifjuság, amely roppant felindult lelkiállapotban van a numerus claususért támadás miatt is, a legnagyobb szabású demonstrációt akarja rendezni szombaton a darab és annak zsidó szerzője ellen.

Az előállított tüntetők kihallgatása

A hetedik kerületi kapitányságon *Koós Géza* dr. rendőrfőtanácsos, a kapitányság vezetője éjfél tájban kezdte meg az előállított tüntetők kihallgatását. Közöttük voltak tisztviselők, civilek öltözött katonatisztek, bankhivatalnokok, egyetemi hallgatók, minden rendű és rangú ember, akik kivétel nélkül azt vallották, hogy teljesen ártatlanok és véletlenül sodródtak a tüntető tömegbe. Az előállított katonatiszteket a városparancsnokságra kísérték át kihallgatásuk céljából, a többiek pedig kihallgatása után elbocsátották, de az eljárást folyik ellenük.

A főkapitányság központi ügyeletén a késő esti órákban többen tettek panaszt amiatt, hogy mialatt a Nemzeti Színház körül villamosra várakoztak, lovasrendőrök visszaszorították őket és eközben könnyebben megsebesültek. A panaszokat jegyzőkönyvbe vették és az eljárást megindították.

Az előállítottak közt van *Pirovits Lajos* joghallgató is, akinek kihallgatását megkezdtek a rendőrségen.

A rendőrség hivatalos jelentése

A késő éjszakai órákban a főkapitányság a Magyar Országos Tudósító útján a tüntetésről hivatalos jelentést adott ki. A hivatalos jelentés szerint pénteken este negyednyolc óra tájban mintegy 150 főnyi tüntető tömeg gyűlt össze a Blaha Lujza-térnek a Tinódi-szobortól a Rókus-kórházig terjedő részén és ott hangosan és fenyegetően viselkedett. A kirendelt rendőri készültség szétoszlatta a tüntetőket, mire egy husz főből álló csoport különböző mellékutcákon át kijutott a József-körutra és ott folytatta a tüntetést. Itt is szétoszlatták őket és közülük többeket előállítottak a VII. kerületi kapitányságra. Az előállítás az esti órákig mindig megismétlődött, valahányszor hangosabb tüntető akadt a tömegben.

Egyéb rendzavarás a tüntetés folyamán nem történt, mindössze annyi, hogy benn a színházban az előadás harmadik képének befejeztével *Zsabka Kálmán* volt hírlapíró szalmiákszesszel telt vékonyfalu üveget dobott le a színpadra papírosba csomagolva. Az üveg a függöny előtt széttört és kellemetlen szag töltötte be a színházat. *Zsabka Kálmán* előállították a VII. kerületi kapitányságra, ahol őrizetbe vették.

Az utcáról összesen 83 embert állítottak elő, akiket kihallgatásuk után elbocsátottak és az eljárást megindították.

A Nemzeti Színház körül lefolyt tüntetésben megszámlálhatatlan tömeg vett részt és így érthetetlen, hogy a rendőri jelentés százötven tüntetőről számol be, akik közül a rendőrség nyolcvanhárom egyént állított elő.

Messze a Rákóczi-ut és a Nagykörut két oldalán még mindenütt tömegek állottak, kiabáltak is még, de azután csend lett, az utca lassanként felvette megszokott esti képét, Szomori Dezső szerencsétlen művének botrányos reprize ezzel véget ért.

A rendőri karhatalom egész péntek este a színház környékén állandóan háromszázötven és négyszáz között mozgott és így kissé érthetetlen, hogy négyszáz rendőr négy órány keresztül nem tudott megfékezni százötven tüntetőt, akik közül nyolcvanháromat előállított és akiknek tömege így, ha számításaink helyesek, helvenhét darab maradt volna. A rendőrség számítása körül bizonyára hiba kell, hogy legyen, mert a Nemzeti Színház környékén péntek este megmozdulni sem lehetett és mi azt sem akarjuk elhinni, hogy négyszáz rendőr ne tudna megfékezni százötven tüntetőt, különösen, ha annak felét előállítja és később csak a megmaradt felével kell tuskodnia.

Felháborodás az Fgységes Pártban

A Nemzeti Színház péntek esti előadásával kapcsolatban történeteket az Egységes Párt klubhelyiségében is a legnagyobb izgalom és megdöbbenés hangján tárgyalták. A kormánypárti képviselők szinte egyhangulag a legnagyobb elítélés hangján beszéltek arról, hogy a Nemzeti Színház, amely tisztán és kizárólag kulturintézmény, politikai jellegű ügyben szinte kísérlet nélkül használják fel ezzel az előadással és meggondolatlan módon igen sokat ártottak a színház presztízsének. A párt tagjai elkeseredve hangoztatták azt, hogy a péntek esti események után sürgősen gondoskodni kell a botrányok megismétlődésének elkerüléséről.

Ahová már nem jutott rendőr

A következő sorokat kaptuk: Tisztelt Szerkesztő Ur! Érdekes jelenetek állították meg a járőreket a rendőrség által olyan jól ismert *Hernád-utca 24. számú ház előtt*, ahol a Vági-párt tanyázik. Valami rögtönzött négygyűlést rendeztek itt a párt lelkes hívei, a Szántó-féle büntetési alkalmából, s úgy látszik, igen jótörku szónok akadt, mert másfél órány át fejtegette a bejárat küszöbéről a csödületnek a kommunizmus tanait, közben többször bejelentve tiltakozását Szántóék üldözése ellen. Az aramenők, persze, mind megálltak, megcsodálták a nyílt utcán nyugodtan gyülesező társaságot, a lobogó hajjal helyeslő inasfiukat, kik minden emóció nélkül sans géne éltefték a kommunizmust. Amit ma nyugodtan megtehettek másutt is, hiszen rendőrszem csak jó másfélóra mulva vetődött erre felé. Sokkal fontosabb dolgokkal volt elfoglalva ma a budapesti rendőrség. Két izraelita érdekét kellett megvédenie a nemzeti érzésű fiatalos roszvéleményével szemben. Próbált volna két jó magyar arcú diákfiú úgy összeállni a Nemzeti Színház környékén, ahogy a *Hernád-utcai* fiatalok csöcselék állt ösze százával! Tisztelettel: *Aláírás.*

Kormánykriszist várnak Belgrádban

Belgrádból jelentik: A mai nap folyamán különböző tárgyalások voltak, amelyek egyrészt arra irányultak, hogy *Davidovicsot* visszavonulásra bírják, másrészt a demokratikus blokk hívei — kik közé ma már *Davidovicsot* is be lehet számítani — mutatnak nagy aktivitást. *Davidovics*, ugylátszik, nem hajlandó visszavonulni, sőt kijelentette, hogy a demokrats-klub tegnapi bizalmi nyilatkozatát tudomásulvette ugyan, de *lemondását* nem vonja vissza. Meg akarja látni, hogy a keddi klubülés miként fog határozni.

Politikai körökben azt beszélik, hogy *Davidovics* és a demokrats miniszterek között, elsősorban pedig a *partvezér* és *Marinkovics külügyminiszter* között, teljes a szakadás. *Davidovics* a klubban tárgyalásokat folytatott előbb a független demokraták képviselőivel, majd pedig magával *Pribicevics* szvetozárral; utóbbival *Rádics* is találkozott. *Rádics* az értekezlet után közölte az újságírókkal, hogy a független demokraták, a horvát parasztpárt és a földmivesszéspárt tagjai egységes parlamenti klubot fognak alkotni. Ha ehhez az alakuláshoz csatlakoznának a demokraták is, a demokratikus blokk megalakultnak lehet tekinteni. *Vukicevics* miniszterelnök ma délelőtt Topolára, a királyhoz utazott, ahonnan az esti órákban tért vissza a fővárosba.